Walem-wijzer

Nummer 2
Viermaandelijkse uitgave: januari - april 2026

WALEM
MAKERS

COLOFON

Dit krantje is een uitgave van De Walemmakers.

Redactie en medewerkers aan dit nummer:

Frans Rymenams
Kris Verreth
Paul Loiselle
Ruzanna Hovhannisyan
De leden van de Heemkundige Kring Dr. Croquet

Inhoudsopgave:

Editoriaal..... 3
Actieplan Walem..... 4
BIN Walem..... 7
Martal-bedrijvencentrum..... 10
Activiteitenkalender januari - april 2026..... 12
Getogen in Walem: Paul Loiselle..... 15
Nieuwe Walemnaars: Ruzanna Hovhanissyan..... 18
Vereniging in de kijker: Heemkundige Kring Dr. Croquet..... 20
Opmerkelijk: Liep er een Romeinse heirweg door Walem?..... 22

Gelukkig Nieuwjaar!

2025 was een jaar van twijfel en vertwijfeling. Het was een jaar van oorlogen en gewelddaden, van blaffende honden die beten en macholeiders die zich bezighielden met armworstelen. De wereld schoot in een kramp.

Maar 2025 was ook een mastjaar met een overvloed aan fruit, een opvallend zonnig jaar en een jaar van hoop op beterschap.

En dit is wat de Walemmakers alle Walemnaars voor 2026 wensen:

BETERSCHAP!

Moge de wereld in 2026 een betere plek zijn om te leven!

Editoriaal

Op 23 november bliezen de Walemmakers 2 kaarsjes uit. We zijn dus nog een zeer jonge organisatie, staan nog wat wankel op onze benen en zoeken af en toe onze weg, maar onze gedrevenheid om samen met alle Walemnaars van Walem een betere leefplek te maken, is alleen maar sterker geworden.

We hebben ons tot nu toe vooral ingezet om Walem op de agenda van het Mechelse gemeentebestuur te zetten, en jullie via onze website www.walemmakers.be en dit krantje Walem-wijzer te informeren.

Het Dorpsplan, de druk bijgewoonde Dorpsvergadering en het constructieve Dorpsberaad tonen aan dat er wat beweegt in en voor ons dorp. Akkoord, de prijzen worden pas aan de meet uitgedeeld, maar de start is toch al goed verlopen.

In 2025 telde Walem 2093 inwoners (inbegrepen de bewoners van Residentie Battenbroek). We zijn dus een klein dorp en dat heeft nadelen maar we kunnen er ook een sterkte van maken. Waarin verschilt een speedboot van een olietanker? Juist, een speedboot is snel en wendbaar. Walem kan dus sneller de omslag maken van slaapdorp naar leefdorp!

Wat is daarvoor nodig? **Inzet en samenwerking!** Er zijn in Walem heel wat verenigingen die hun stinkende best doen om leven in de Walemse brouwerij te brengen. Deze verenigingen steunen op de inzet van een handvol vrijwilligers. Willen de verenigingen hun werking volhouden, dan moeten er meer handen en voeten komen, dus meer mensen die het doen!

Samenwerking kan ervoor zorgen dat wij er allemaal beter van worden. Het geheel is sterker dan de optelsom van de delen! Wel is het zo dat nogal wat verenigingen al hun energie nodig hebben om het hoofd boven water te houden, en dan lijkt samenwerking veraf. Wij zijn er nochtans van overtuigd dat samenwerking kan helpen om ook de eigen problemen te overkomen.

De volgende jaren moeten wij er samen in lukken de omslag te maken!

Actieplan Walem

een lange aanloop en landen in het voorjaar van 2026

Op maandagavond 15 september lichtten burgemeester Bart Somers en enkele schepenen tijdens een druk bijgewoonde bijeenkomst in het Dorpshuis het **Dorpsplan Walem** toe. Het plan is geïnspireerd op het rapport 'Visie voor Walem' dat de Walemmakers in de herfst van 2024 opstelden op basis van de resultaten uit de enquête die eerder dat jaar bij de Walemnaars werd gevoerd. Je kan dit rapport overigens integraal terugvinden op onze website: www.walemmakers.be. In 2025 namen de Walemmakers dan het initiatief om de visienota aan het gemeentebestuur toe te lichten. Zo werden verschillende gesprekken gevoerd en zelfs een fietstocht door Walem georganiseerd, op zoek naar extra parkeerruimte.

Als vervolg werd er tijdens het Dorpsberaad, dat op 6 november doorging in de klaslokalen van Basisschool De Zonnebergen, met de Walemnaars gebrainstormd over parkeerplaatsen, veilige verbindingen en elkaar ontmoeten.

Op 20 november werd er door een beperkte groep Walemnaars verder gedebatteerd over 'veilige verbindingen', met focus op de Koning Albertstraat en fietsverbindingen.

Als alles volgens schema verloopt, kennen we in het voorjaar van 2026 concreet de inhoud van het actieplan voor Walem en start de uitvoering van de eerste acties vanaf de zomer.

DORPSPLAN IN 10 PUNTEN

1. ’t Oud Klooster wordt nieuw dorpshart
2. Extra parkeerplaatsen
3. Verplaatsen basketbalveld en speelplein
4. Erfgoedwerking
5. Openbaar domein verbeteren
6. Een toekomst voor FC Walem
7. Leegstand en verkrotting
8. Kinderen zijn onze toekomst
9. Veilige mobiliteit
10. Dorp in het groen

‘T OUD KLOOSTER EN MEER

De ontwikkeling van de site van ’t Oud Klooster staat terecht op nummer één. Walem heeft nooit een echt dorpsplein gekend maar na de realisatie van dit project – zonder onverwachte hindernissen voorzien tegen eind 2029 – zal ons dorp kunnen genieten van een **dorpstuin met speelgelegenheid** voor de jongsten. Ook zal Walem opnieuw kunnen beschikken over een grote **ontmoetingszaal**. De capaciteit ervan wordt geschat op 150 personen in theateropstelling. Projectontwikkelaar Fullerstone rekent er ook op dat er zich in de gerestaureerde ruimte van de vroegere kloostergebouwen een horecagelegenheid zal vestigen. Bijkomend wordt de **Muskenstraat,** die tijdens de werken als werfweg zal dienst doen, opnieuw aangelegd en zal door het verplaatsen van het speelplein aan Sporthal Arena naar de Theo Vinckxlaan een **buurtparking** gecreëerd worden.

PARKEERDRUK

De parkeerdruk in Walem is al jaren hoog. De ruimte om efficiënt **extra parkeerplaatsen** te creëren, is beperkt. Tijdens de fietstocht door Walem en tijdens het Dorpsberaad werden mogelijke locaties geïnventariseerd. De stad zal nu verder onderzoeken welke opties kunnen gerealiseerd worden.

ONS ERFGOED

Samen met de Heemkundige Kring Dr. Croquet verkenden de Walemmakers op 29 oktober in een gesprek met de Erfgoedcel, het Stadsarchief en Projecten & Monumenten een aantal pistes om de verbinding te maken met het rijke verleden van Walem.

De Heemkundige Kring werkt aan een historische wandeling door Walem.

Het Stadsarchief is graag bereid voor de Walemnaars een kennismakingsbezoek te organiseren. De Heemkundige Kring doet hiertoe een oproep - zie bladzijde 9.

Projecten & Monumenten nemen contact met Natuurpunt met het oog op de instandhouding van het monument en het gebouwenbeheer op het fort.

De Walemmakers zien erfgoed als een hefboom voor sociale cohesie en zouden graag invulling geven aan het thema 'Walem Heksendorp'.

VEILIGE OVERSTEEKPLAATSEN IN DE KONING ALBERTSTRAAT

De oversteekplaatsen moeten vooral beter zichtbaar worden voor de automobilisten door verlichting en dynamische signalisatie. Maar ook de zichtbaarheid voor de zwakke weggebruiker op het verkeer moet verbeterd worden door het wegnemen van hindernissen (bomen, geparkeerde voertuigen, …).

Goed om weten is dat de Koning Albertstraat niet door stad Mechelen maar door het Agentschap Wegen en Verkeer van de Vlaamse overheid beheerd wordt.

KFC WALEM

De stad beschikt over een budget om de **infrastructuur van KFC Walem** te vernieuwen.
De effectieve investering ervan hangt echter af van beslissingen door het Agentschap voor Natuur en Bos, waarmee de onderhandelingen al jarenlang aanslepen!

ALTERNATIEVE FIETSVERBINDINGEN

Het nut van alternatieve fietsverbindingen met Mechelen, bijvoorbeeld via de Oude Baan en Mechelen-Noord, wordt zeer sterk in twijfel getrokken. Er wordt voorgesteld de schaarse financiële middelen te investeren in het v**eiliger en comfortabeler** maken van het **fietspad langs de Antwerpsesteenweg** in afwachting van een volledige herinrichting van de N1. Let wel: het beheer van de N1 is in handen van het Agentschap Wegen en Verkeer en niet van stad Mechelen.

GROEN

Het **Bomenplan Walem** moet zorgen voor een groenere dorpskern.

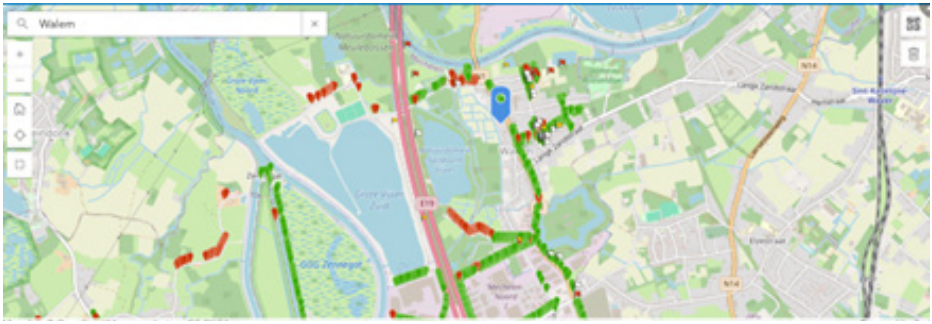

BIN Walem

BIN Walem staat voor **BuurtInformatieNetwerk Walem**, een samenwerkingsverband tussen de Walemnaars, de politie Rivierenland en de stad Mechelen. Het doel is om de veiligheid te verhogen door informatie uit te wisselen over verschillende veiligheids- en leefbaarheidsfenomenen in Walem en om de sociale controle te versterken. Na de ondertekening van het charter op 26 september 2025 en de erkenning door de FOD Binnenlandse Zaken kon het BIN Walem effectief van start gaan op 20 oktober 2025.

Op de verschillende toegangswegen tot ons dorp werden BIN-borden geplaatst, zodat het voor bezoekers duidelijk is dat zij een BIN-zone betreden.

In het BIN wisselt men informatie uit in een vooraf opgesteld communicatieplan.

➔ Berichten van de politie

Warm: In dringende gevallen stuurt de politie een warm bericht via SMS en/of een telefonisch ingesproken bericht. Zo kunnen de buurtbewoners extra alert zijn. Indien mogelijk geeft de politie nadien via een koud bericht feedback.
Koud: Minstens maandelijks stuurt de politiezone Rivierenland koude berichten via e-mail naar de BIN-leden. Dit kunnen algemene preventietips zijn of berichten over verschillende veiligheids- en leefbaarheidsfenomenen op maat van BIN Walem (bijvoorbeeld inbraken, vandalisme en fietsdiefstallen), en waar mogelijk politiesuccessen of andere informatie over de aanpak van de politie.

➔ Meldingen van BIN-leden

Dringend: BIN-leden engageren zich om misdrijven of verdachte voertuigen en/of personen door te geven:
- aan de meldkamer van de politiezone Rivierenland: 015 464 464 of 015 18 6000
- via het algemeen noodnummer 101 of 112

Niet-dringend: bij voorkeur via pz.rivierenland.bin@police.belgium.eu

Informatie kan je vinden:
· op www.pzrivierenland.be – vragen – buurtinformatienetwerken
· via e-mail pz.rivierenland.bin@police.belgium.eu
· via telefoon +32 495 24 39 20.

De coördinatoren van BIN Walem zijn Steven Mees en Erwin Herijgers. Voor informatie, inschrijvingen en suggesties kan u ook bij hen terecht via walem.bin@gmail.com. Let wel: deze mailbox is niet bedoeld voor het melden van dringende zaken noch incidenten.

LID WORDEN VAN BIN WALEM

1. **Online** via www.pzrivierenland.be - vragen - buurtinformatienetwerken - BIN's in Mechelen, en vul dan het online formulier in.
   Of nog sneller: je scant onderstaande QR-code en vult het online formulier in.

2. **Neem contact op met de coördinator** via walem.bin@gmail.com om je interesse kenbaar te maken. De coördinator helpt je dan verder.

BEZOEK HET

STADSARCHIEF MECHELEN

De Heemkundige Kring Dr. Croquet nodigt alle Walemnaars van harte uit om op **donderdag 26 maart 2026 om 20.00 uur** een bezoek te brengen aan het Stadsarchief, Nokerstraat 2 (in de vroegere Dossin-kazerne). Een algemene introductie van het stadsarchief wordt gekoppeld aan de voorstelling van (top)stukken van zowel Mechelen als Walem, met speciale aandacht voor 't Oud Klooster, en een rondleiding.

Er zullen flyers worden gebust met meer details, ook qua inschrijving.

KFC WALEM ZOEKT

.

- vrijwilligers voor het algemeen onderhoud van de velden (NIET het maaien)
- vrijwilliger voor de belijning van de 3 velden op vrijdagen, zodat deze optimaal zijn voor de wedstrijden van zaterdag en zondag
- een klusjesman die allerlei zaken kan herstellen
- tappers op bepaalde momenten volgens afspraak.

Wie interesse heeft, kan contact opnemen met Johan Peeters op het nummer 0473 892112 of via peeters.johan2@telenet.be

Alvast bedankt!

STEUN WALEM-WIJZER

In onze eerste Walem-wijzer vroegen we om een vrije bijdrage om de drukkosten van dit tijdschriftje te helpen bekostigen. Enkele mensen gingen daarop in. Hartelijk dank hiervoor!
We willen die vraag in deze editie nog eens herhalen. Elk bedrag, groot of klein, is welkom op het bankrekeningnummer van de Walemmakers:
BE41 7310 6600 2310, met vermelding **GIFT**.
Mocht blijken dat wij er niet in slagen voldoende financiële middelen te verzamelen om Walem-wijzer te blijven publiceren, dan zullen jullie giften in volledige transparantie aangewend worden voor de werking van de Walemmakers.

Martal-bedrijvencentrum

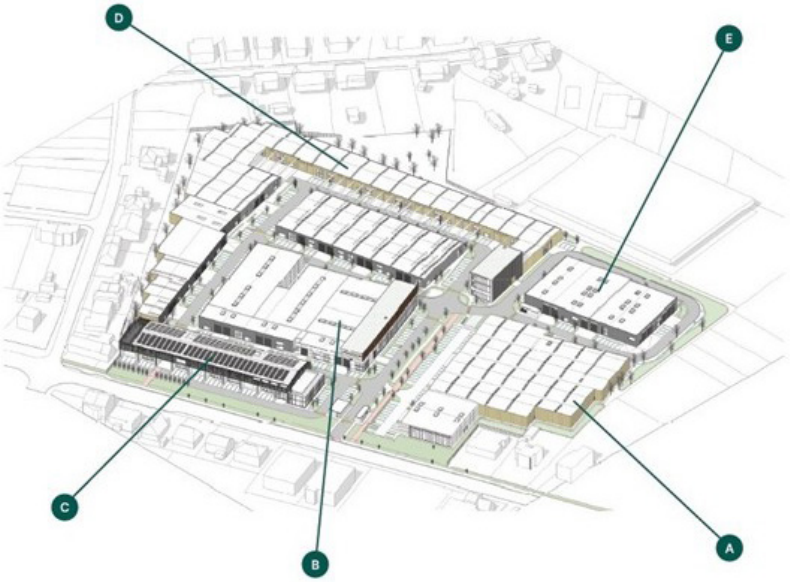

Er zijn grootse werken gaande langs de Antwerpsesteenweg: Martal Bedrijvencentrum wordt een heuse bouwhub, een plek waar diverse bedrijven uit de bouwsector op één locatie samengebracht worden zodat een optimale wisselwerking tussen alle bedrijven op de site ontstaat. Het is hoofdzakelijk een B2B-site. B2B staat voor business-to-business, wat betekent dat een bedrijf producten of diensten levert aan een ander bedrijf in plaats van aan particuliere consumenten. De commerciële activiteit van particulieren zal dus zeer beperkt zijn.

In drie fasen worden uiteindelijk vijf indrukwekkende bedrijfsverzamelgebouwen opgetrokken, goed voor in totaal 90 kwalitatief hoogstaande KMO-units, complementaire kantoren en showroomunits met diverse afmetingen en mogelijkheden. De opleveringsperiode voor complex E is voorzien in maart 2026, voor A in juni 2026 en voor de overige in september 2026.

Er wordt sterk ingezet op duurzaamheid: zonnepanelen, laadpalen voor elektrische wagens en regenwaterputten. En er komt een 'groene en natuurlijke' omgeving: wadi's (waterzones), groendaken en veel groen rond het bedrijvencentrum.

Meer info: https://www.martal-bedrijvencentrum.be/

IMPACT OP HET VERKEER IN WALEM

Het is onduidelijk welke impact de exploitatie van het nieuwe Bedrijvencentrum Martal op het verkeer in de Lange Zandstraat en de Koning Albertstraat zal hebben. Uit de cijfers in het mobiliteitsrapport mag afgeleid worden dat de toename van het verkeer van en naar Walem **eerder gering** zal zijn. Maar het is ook niet onrealistisch te veronderstellen dat de Lange Zandstraat in bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld bij verkeersopstopping op de R6, als sluipweg zal gebruikt worden voor automobilisten van en naar Duffel en Sint-Katelijne-Waver.

BOEK DIRK VERRETH

Sinds 2005 schreef Dirk Verreth voor het tijdschrift van de Heemkundige Kring Dr. Croquet een veertigtal korte vertellingen die zich in Battenbroek afspelen.

Van die verhaaltjes zijn er 21 gebundeld, tesamen met tekeningen van Albert Verbiest, de Battenbroekse natuur door de lens van Frans Rymenams en oude foto's van de molen en het molenhuis.

Een exemplaar van dit boekje (64 pagina's A4 in kleur) kan van jou worden als je 20 euro stort op rekening BE95 7506 7327 6758 met de vermelding: 'molenhuis' (cash betalen kan uiteraard ook).
Je kan het boek eventueel eerst inkijken: Battenbroek 4 - Walem. Daar kan het ook afgehaald worden.

Wil je het boek per post ontvangen, stort dan 25 euro en mail je adres naar: lindaendirk@hotmail.com. Wij bezorgen op jouw adres.

Hopelijk veel lees- en kijkgenot toegewenst!

Dirk Verreth - Battenbroek 4 - tel.: 0468 243409 - lindaendirk@hotmail.com

EVENEMENTENKALENDER JANUARI - APRIL 2026

ORGANISATIE	**EVENEMENT**	**TIJD/ *PLAATS***	**INFO**
Ferm Walem	Achter de schermen bij Depot Rato	Zo 18/01 *Muizen*	Inschrijven via nieuwsbrief. Voor abonneren nieuwsbrief stuur mail naar fermwalem@gmail.com
GO! Basisschool De Zonnebergen	Kijkdag voor instappers geboren in 2024	Zo 18/01 10:00 tot 12:00 *Turnzaal school Pastorijstraat 84*	www.dezonnebergen.be Tel. 015 21 83 48
Samana	Fotoreportage 40 jaar Samana Walem	Woe 04/02 om 14:00 *Dorpshuis*	Anita: 015 20 82 47 Erna: 015 65 06 64
KFC Walem	Bingoal – bingonamiddag	Zo 08/02 *Battenbroek 13*	www.kfcwalem.be
GO! Basisschool De Zonnebergen	Carnavalstoet	Vr 13/02 om 13:30 *School Pastorijstraat 84*	www.dezonnebergen.be Tel. 015 21 83 48
Ferm Walem	Workshop Japanse Sashiko (deel II)	Wo 25/02 *Dorpshuis*	Inschrijven via nieuwsbrief. Voor abonneren nieuwsbrief stuur mail naar fermwalem@gmail.com
KFC Walem	Steakdagen	Za 14/03 – Zo 15/03 *Battenbroek 13*	www.kfcwalem.be

Natuurbehoud Battenbroek vzw	Voorjaarsopruimactie zwerfvuil	Za 21/03 *KFC Walem*	Pieter Van Beersel Tel. 0475 73 34 73 Dirk Verreth Tel. 0468 24 34 09
Natuurbehoud Battenbroek vzw	Voorjaarsopruimactie zwerfvuil	Zo 22/03 om 10:00 *Polderhuis Battenbroek*	Pieter Van Beersel Tel. 0475 73 34 73 Dirk Verreth Tel. 0468 24 34 09
Ferm Walem	Creatief – Pasen in volle bloei	Do 26/03 *Dorpshuis*	Inschrijven via nieuwsbrief. Voor abonneren nieuwsbrief stuur mail naar fermwalem@gmail.com
Heemkundige Kring Dr. Croquet	Bezoek Stadsarchief	Do 26/03 om 20:00 *Stadsarchief Nokerstraat 2*	www.heemkundewalem.be
Samana	Paasfeest	Za 28/03 om 12:00 *Dorpshuis*	Anita: 015 20 82 47 Erna: 015 65 06 64
KFC Walem	Paastoernooi	Za 04/04 – Ma 06/04 *Battenbroek 13*	www.kfcwalem.be
Samana	Tombola	Wo 22/04 om 14:00 *Dorpshuis*	Anita: 015 20 82 47 Erna: 015 65 06 64
Heemkundige Kring Dr. Croquet	Geleide wandeling Fort van Walem	Zo 26/04 om 14:00 *Inkompoort fort*	www.fortwalem.be
Ferm Walem	Filmavond in authentieke cinema	April *Cinema*	Inschrijven via nieuwsbrief. Voor abonneren nieuwsbrief stuur mail naar fermwalem@gmail.com

REPETITIEVE EVENEMENTEN JANUARI - APRIL 2026

ORGANISATIE	**EVENEMENT**	**TIJD/ *PLAATS***	**INFO**
Samana	Warme maaltijd	Elke 3de woensdag van de maand om 12:30 *Dorpshuis*	Inschrijven via Anita: 015 20 82 47 Erna: 015 65 06 64
Tibetaanse helende yoga	Lessen yoga	Elke maandag- of woensdagavond van 20:00 tot 21:15. Start op 05/01/2026. Niet tijdens schoolvakanties. *Turnzaal school Zonnebergen*	patricia.lujong@gmail.com
Walem 2561	Wandeling in en om Walem	Elke 2de en 4de donderdag van de maand om 13:30 *Ingang Dorpshuis*	Karel De Belder Tel.: 0485 60 81 84

Getogen in Walem

Te gast bij … Paul Loiselle, in de Koning Albertstraat

Paul heeft, ondanks zijn leeftijd, een fantastisch geheugen: hij vertelt zijn levensverhaal in geuren en kleuren alsof het allemaal gisteren gebeurd is...

Loiselle, een Franse naam toch, Paul?
Inderdaad, van de l'Oise, hé (een departement en rivier in Frankrijk). Mijn overgrootvader was een Fransman, meegekomen met het leger van Napoleon. Ik heb overigens mijn stamboom kunnen opmaken teruggaand tot 1611.

En jij bent een geboren Walemnaar?
Toch niet. Ik ben in 1931 geboren in het ziekenhuis van Duffel en woonde als kind in de Elzestraat, waar ik tot mijn 11 jaar naar de gemeenteschool ging. Wat ik mij nog goed van daar herinner zijn de Duitse vliegtuigen die op 10 mei 1940, een mooie, heldere dag, overvlogen: het begin van de oorlog.
We zijn later naar de Harnasstraat in Mechelen verhuisd en dan ging ik naar de Sint-Romboutsschool (toen nog in de Minderbroedersgang).
Begin 1944 sloeg het noodlot toe. Ik was alleen thuis met mijn vader. Mijn moeder was gaan werken en mijn 10 jaar oudere broer was opgeroepen om in Duitsland dwangarbeid te verrichten. Mijn vader kwam uit een generatie van smeden en had in de tuin een houten hok gemaakt waar zijn smidsvuur stond. Er kwam op die noodlottige dag een Engels gevechtsvliegtuig overgevlogen, achtervolgd door een Duits vliegtuig. De Engelsman liet een bom vallen om zijn vliegtuig lichter te maken. Mijn vader hoorde de bom naderen, trok mij binnen in het hok en ging op mij liggen om mij te beschermen. De bom vernielde ons huis quasi volledig. Ik was vrijwel ongedeerd maar mijn vader werd gewond naar het ziekenhuis afgevoerd. Mijn tante Pauline, die in de Boerenhoek woonde, gaf mij en mijn moeder dan onderdak. En daar in Walem, enkele dagen later, kwam er een politieman aanbellen die mij op een zakelijke toon vertelde dat Eugène Loiselle in het ziekenhuis was overleden... Mijn tante vond mij even later, totaal ontredderd op de drempel zittend.

Heftig verhaal!
Ja, en voor mijn broer was het dubbel heftig. Toen de Russen in mei 1945 Duitsland binnenvielen, kon hij terugkomen naar België, waar hij vernam dat zijn vader er niet meer was. En toen hij, nadat hij wat gefatsoeneerd was en zijn haar bijgeknipt (hij zat onder de luizen) bij zijn liefje ging aanbellen, kreeg hij van die haar mama te horen: "Ze heeft nu een Engelsman".
Het was wat, die oorlog! We leden wel geen voedselgebrek dankzij familie in Sint-Katelijne-Waver en Duffel die ons bevoorraadde met groenten. Ik kan sindsdien geen witte kool meer ruiken of zien. Die werd in bruine greskruiken

gestopt: een laag kool, een laag zout, een laag kool, enz. Zo konden we er nog lang van blijven eten. Veel te lang naar mijn zin!

En hoe ging het dan verder na de oorlog?

Na een tijdje bomen gezaagd te hebben voor brandhout, ging ik naar de TSM studeren, tot mijn 17 jaar. Mijn moeder leerde een weduwnaar kennen en we gingen in de Koning Albertstraat wonen, naast het huis van de huidige doktéres.

Via de school kreeg ik werk aangeboden bij 'Les Ets. Plantin' in Brussel (drukkerijmachines). Ik trok goed mijn plan in het Frans omdat mijn ouders onderling Frans spraken. Bij Plantin ben ik zelf opgestapt na een conflict met de meestergast. Na wat omzwervingen kwam ik op mijn 20ste bij Acomal in Mechelen terecht, waar ze ontdekten dat ik tuberculose had, een toen nog ongeneeslijke ziekte. Bijna 2 jaar bracht ik door in een sanatorium in Tombeek. Ook toen had ik enorm veel geluk: het sanatorium startte een experimenteel project op dat leidde tot mijn volledige genezing en terugkeer naar de samenleving.

Is het dan dat je bij Mercedes bent terechtgekomen, want daar heb je lang gewerkt, niet?

Inderdaad, begin 1955 ging ik op ziekenbezoek bij een kennis; zijn kamergenoot in het ziekenhuis kende de 'Chef de production' van Mercedes, op het Rode Kruisplein en raadde me aan daar te solliciteren. Ik mocht er beginnen als 'Aide-monteur', aan de band, voor 24 Belgische frank/uur (+/- 0,5 euro). Ik merkte al snel dat er wel wat kon geoptimaliseerd worden in het productieproces en ontwierp 's avonds handige gereedschappen die het allemaal wat vlotter lieten lopen. Dat ging niet onopgemerkt voorbij en ik moest niet meer aan de band staan. In 1970 werd ik bediende en kreeg een eigen auto. Mijn job was die van 'Inspecteur naverkoop'. Ik doorkruiste toen heel België.

En weer werd ik, ditmaal in mijn carrière, geholpen door een gelukkig toeval. Mijn favoriete nicht trouwde met een Zweed en ik besliste avondles Engels te gaan volgen om hem te begrijpen. In 1973 ging Mercedes met Saab samenwerken en hadden ze iemand nodig die Engels sprak. Ik werd voor 50% uitgeleend aan Saab en mocht regelmatig naar Zweden, wat ik dan handig combineerde met een bezoek aan mijn nicht en haar man, waar ik dan werd getrakteerd op lekkere zalm. Na 5 jaar stopte mijn werk voor Saab en werd ik tot lesgever gepromoveerd. In 1991 kreeg ik een hartinfarct, maar ook toen was mijn engelbewaarder paraat. In 1996 ging ik dan met pensioen - ik heb met heel veel plezier 42 jaar lang bij

Mercedes gewerkt.

Tot zover je professionele kant, maar je hebt ook 3 kinderen, 8 kleinkinderen en 2 achterkleinkinderen, samen met Josephine Schelkens (die jammer genoeg dit jaar overleed). Vertel daar eens iets over.

Ik kende Josephine van toen ik 15 jaar was; haar broer Jef was mijn kameraad. De vonk is overgeslagen toen we allebei in het gemeentehuis mee hulp boden aan de slachtoffers van de overstroming van 1953. Toen er een huis vrij kwam in onze buurt in december 1960, huurde Josephine het en wilde dan ook snel met mij trouwen, want haar biologische klok tikte! Door omstandigheden ging ons huwelijk door in de kerk van Sint-Jan-Berchmans. De zus van Josephine woonde naast die kerk en het feest (in beperkte kring) kon bij haar thuis doorgaan.

Josephine was in 1953 gestart met een wasserij en ik hielp haar besparen op technisch vlak (zuiniger autootje, zelf onderhoud doen van de stoomketel en de machines). Voor en na mijn werk hielp ik ook met het ophalen van de was.

En qua hobbies, Paul?

Ik heb altijd graag gezongen. Vanaf mijn 15/16 jaar zong ik in het - mannelijk - kerkkoor in Walem. De toenmalige onderpastoor Menten kon zelf goed zingen en organiseerde de repetities, soms gewoon bij hem thuis en dan rookten we achteraf een sigaar. Ook nu zing ik nog graag mee met het gelegenheidskoor op feestdagen.

Samen met Toine De Groof, Georges Lansloot en Ward Schroeven (een gekende loper) was ik stichtend lid van FC Atletiek, een voetbalclubje met lokaal in het Huis ten Halve, thans eethuis Kortom.

Verder ben ik ook stichtend lid van de Heemkundige Kring Dr. Croquet.

Wie mij kent, weet dat ik ook een levensgenieter ben; de lekkere dingen des levens kunnen mij altijd bekoren.

En tenslotte - ik weet niet of je het een hobby mag noemen - ik raap al zeker 10 jaar zwerfvuil/bladeren op in 'mijn' deel van de Koning Albertstraat, met zo'n prikker van de stad Mechelen, hé. Onlangs had ik 10 zakken gevuld, die de groendienst dan komt ophalen.

Goe bezig, Paul, bedankt voor dit interview en nog mooie jaren toegewenst!

KV

Nieuwe Walemnaars

Te gast bij … Ruzanna Hovhannisyan, in de Koning Albertstraat

Tegenover mij zit Ruzanna Hovhannisyan, echtgenote van Hovhannes en moeder van drie zonen, Arman (28 jaar), Edgar (22 jaar) en Harut (16 jaar). Hovhannes is ploegbaas bij Sanitechniek van de Willemen Groep. Arman is goudsmid maar wendt zijn fijne motoriek aan in een hoogtechnologisch bedrijf in Brussel, Edgar studeert psychologie aan de VUB en Harut gaat naar school bij Ursulinen Mechelen.

Hovhannisyan is een veel voorkomende Armeense naam, vergelijkbaar met de familienaam Janssens bij ons, en betekent 'zoon van Johannes'.

ARMENIË

Armenië is een land dat qua oppervlakte vergelijkbaar is met België maar slechts 3 miljoen inwoners telt. In tegenstelling met ons land is het bergachtig. Armenië ligt op het kruispunt tussen Azië (geografisch) en Europa (cultureel) en kende een turbulente geschiedenis (bijv. de genocide begonnen in 1915 en de oorlog om Nagorno-Karabach). Het heeft een autonome Kerk, de Armeens-Apostolische Kerk, en was het eerste land om het christendom als staatsgodsdienst te erkennen – reeds in 301.

In de jaren 90 van vorige eeuw ontvluchtten vele Armeniërs hun land omwille van geopolitieke spanningen en slechte economische omstandigheden. Zo ook Ruzanna, Hovhannes en Arman. Zij hadden een vaag plan om naar de VS te emigreren, waar een zus van Hovhannes woonde. Op de vooravond van het huwelijk van onze huidige koning en koningin arriveren zij in België. Zij vernemen dat ter ere van die gelegenheid vluchtelingen een tijdelijke verblijfsvergunning kunnen bekomen, maar dat was - zo bleek nadien - 'fake news'.

Toch beslissen zij hun geluk in België te beproeven en vestigen zich in Mechelen, in de buurt van de Adegemstraat. In 2012 verhuizen ze naar Walem voor de rust en de ruimte. Ze kopen het iconische Terpsichore waar Sie winkel had

en Toon en Mathildje café hielden en een feestzaal uitbaatten.

Ruzanna, die in Armenië juridische studies volgde en op de rechtbank werkte, gaat aan de slag bij Kruidvat maar vat na een tijdje het plan op om ook een winkel te beginnen. Omwille van haar werkuren kan dat alleen maar 's avonds. De winkel wordt een nachtwinkel.

Ze woont heel graag in Walem, dat haar een beetje doet denken aan de plaats waar ze in Armenië woonde, tussen grote steden (Antwerpen en Brussel) in, niet ver van de luchthaven (Zaventem) en dichtbij een kathedraal (Mechelen). De eerste 3 jaar dat zij in België woonde, was het chaos in haar hoofd. Het duurde 15 jaar vooraleer zij voor het eerst terug naar Armenië kon reizen om haar familie te zien. In 2020 kwamen haar ouders hier op bezoek.

Naar schatting 8 tot 10 miljoen Armeniërs leven in de wereldwijde diaspora. Walem kent nog enkele bewoners van Armeense afkomst. Wie kent ijscoman Felix niet? Volgens sommige bronnen telt Mechelen de grootste Armeense gemeenschap in Vlaanderen.

Geïsoleerd hoeft Ruzanna zich dus niet te voelen. Ze ziet haar winkel ook als een ontmoetingsplaats. Klanten komen niet alleen naar de winkel om iets te kopen maar vinden bij haar een luisterend oor. Een van haar dromen is de uitbating van een babbelcafé waar mensen naartoe kunnen komen voor een gezellig praatje en menselijke warmte. Daarom is zij ook Buurtmaker geworden, om mensen bij elkaar te brengen, om mensen te helpen.

"Armeniërs zijn gastvrij, vrijgevig en hebben respect voor familie en traditie. In Armenië drinken de mensen nooit alleen koffie maar met de buren, en elkaar helpen is een ongeschreven wet."

Wat zij, naast haar familie natuurlijk, het meest mist uit haar geboorteland?

"Sappige abrikozen en kersen", is het verrassende antwoord. En zij vervolgt: "Wist je dat de duduk, het nationale blaasinstrument van Armenië, gemaakt wordt van abrikozenhout?"

Natuurlijk wil ik ook weten wat het verschil is tussen Armeens en Belgisch eten.

"Het eten in Armenië is vettiger, zouter en zoeter dan in België. In vergelijking met onze maaltijdsoep is Belgische soep kinderpap. En bij alles eten wij brood, zelfs bij pasta!"

Wanneer ik haar tot slot van het gesprek vraag om zichzelf in één korte zin te beschrijven, moet zij zelfs niet nadenken: "Ik ben een trotse Armeniër en een gelukkige Belg".

Hoe schoon is dat!

FR

Vereniging in de kijker

De Heemkundige Kring Dr. Croquet ontstond 20 jaar geleden als gevolg van de viering rond 800 jaar parochie Walem in 2003. Voor de tentoonstelling die daarmee gepaard ging, werd aan de Walemnaars gevraagd hun zolders en kelders 'binnenstebuiten te keren'. Dit leidde tot een overvloed aan nostalgisch beeld- en ander materiaal dat absoluut niet verloren mocht gaan na de feestelijkheden. En zo zag de heemkundige kring in 2005 het levenslicht. Op één van hun maandelijkse vergaderingen geven de leden tekst en uitleg.

Jullie kring is genoemd naar een Dr. Croquet? Wie was die man?
Dr. Croquet was effectief een dokter in de geneeskunde, die zich in 1835 vestigde in Walem, toen een dorpje van 700 inwoners dat nog nooit zijn eigen dokter had gehad. Hij werd ook gemeentesecretaris en richtte meerdere verenigingen op, o.a. fanfare Concordia. Maar blijkbaar had hij dan nog tijd over, want hij begon archieven te ordenen, niet alleen die van Walem, maar ook die van Duffel, Sint-Katelijne-Waver en Lier en schreef een lijvig boek over de geschiedenis van Walem, Duffel en Sint-Katelijne-Waver.

Veel Walemnaars zullen jullie waarschijnlijk kennen van de rondleidingen die jullie geven op het fort, maar jullie doen veel meer dan dat, nietwaar?
Ja hoor, 4 maal per jaar krijgen onze 141 leden een tijdschriftje in de bus. We zijn ondertussen aan nummer 79 toe. Daarnaast hebben we al enkele tentoonstellingen georganiseerd: over de overstromingen in Walem, de fanfares, de scholen. In 2009 nodigden we de Walemse kunstenaars uit om hun werken tentoon te stellen, waar ze graag op ingingen. In de aanloop naar de herdenkingen rond '100 jaar grote oorlog' in 2014, ging onze aandacht volledig naar

v.l.n.r. Kris, Tom, Staf, Martin, Richard, Sabine, onbekende soldaat(?) en Hugo (Pieter was verontschuldigd.)

de gebeurtenissen op en rond het fort. Dit resulteerde in een herdenkingstentoonstelling op het fort en in de kerk, een boek, een film rond de vreselijke gebeurtenissen op het fort. De 'Kruisweg van Angst en Dood', waar in foto's en teksten parallellen werden getrokken tussen de christelijke kruisweg en het kruis dat velen moesten dragen in 1914-1918, ging zelfs 'on tour' de volgende jaren, met tentoonstelling in een aantal kerken verspreid over Vlaanderen.

En jullie hebben natuurlijk ook een website. Wat is daarop te vinden?

Je kan op heemkundewalem.be o.a. terecht voor het maken van je stamboom ('genealogie' met een moeilijk woord). Er staan lijsten op van parochieregisters, van herdenkingsprenten van overleden soldaten uitgegeven door steden/gemeentes en van bidprentjes voor oudstrijders '14-'18 (we kwamen in het bezit van zo'n 7600 bidprentjes die per e-mail kunnen worden opgevraagd).

Waar zijn jullie het meest trots op?

Zonder twijfel: op de inrichting van onze lokalen in het fort. We hebben het fort als historische locatie op de kaart gezet, ook digitaal (zie fortwalem.be). En 1 ruimte, het memoriaal (zie foto hieronder), neemt een speciale plaats in in ons hart: daar hebben we alle soldaten die in en om Walem zijn gesneuveld een naam gegeven en velen ook een gezicht (als we een foto van hen konden terugvinden). Soms hangen daar zeer beklijvende verhalen aan vast...

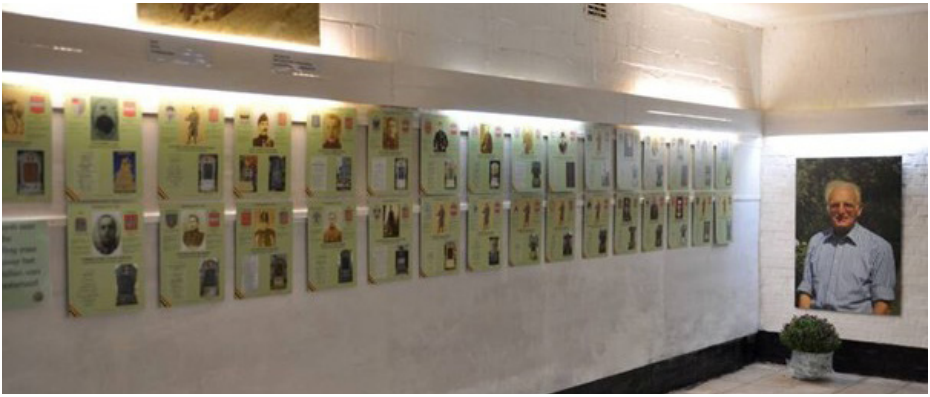

Wat willen jullie in de nabije toekomst nog realiseren?

We willen, met behulp van de erfgoed-app van Stad Mechelen, een wandeltocht door Walem op het getouw zetten met meerdere historisch interessante stopplaatsen.

In oktober 2026 gaan we, zoals we al eerder deden, een namiddag/avond inrichten tijdens dewelke we oude foto's projecteren waarvan we niet zeker zijn wie er op staat of waar/wanneer ze genomen werden; het publiek kan ons soms helpen. In 2026 voegen we zeker ook foto's toe i.v.m. de overstromingen van 1976, die 50 jaar terug ook voor Walem een ramp betekenden.

Ook zullen we, in samenwerking met/op uitnodiging van het Stadsarchief, op 26 maart ter plekke een avond organiseren waarop alle Walemnaars zijn uitgenodigd - zie blz. 9. De archivarissen willen tonen wat daar allemaal te vinden is en de laagdrempeligheid verhogen.
En op 26 april 2026 (nadat de vleermuizen weer zijn uitgevlogen) beginnen de maandelijkse rondleidingen op het fort opnieuw, elke laatste zondag van de maand om 14 uur, tot in september. Kom gerust eens af!

Hebben jullie nog een vraag of boodschap aan de Walemnaars?
Ja, wil je a.j.b. vermelden dat we op zoek zijn naar jonge(re) mensen: om mee de rondleidingen te verzorgen op het fort, maar ook om aan andere van onze initiatieven mee te werken. Neem hiervoor contact op met hugo@heemkundewalem.be

Veel succes toegewenst, Croquetters!

KV

Opmerkelijk

Liep er een Romeinse heirweg door Walem?

Dat zou best kunnen alhoewel er geen archeologische vondsten zijn op Walems grondgebied om deze stelling te onderschrijven.

Wat wel met zekerheid kan beweerd worden, is dat in Elewijt en Rumst een Gallo-Romeinse nederzetting (vicus) was gevestigd. Een nederzetting ontstond meestal aan een kruispunt van wegen en/of waterwegen of bij een militair kamp.

Recentelijk werd een studie afgerond met als doel het Romeinse wegenstelsel in kaart te brengen. Daarbij werd gebruik gemaakt van archeologische vondsten en van modellen gebaseerd op het karakteristieke profiel van de Romeinse wegen (o.a. rechtlijnigheid, helling) en op de kenmerken van het landschap (o.a. reliëf, aanwezigheid van rivieren).

Gelukkig voor ons worden de bevindingen van de studie ook digitaal ter beschikking gesteld: *https://itiner-e.org/*, de 'Google Maps' van het Romeinse Rijk dat bijna 300.000 kilometer aan wegen uit die tijd in kaart brengt. Onderstaande afbeeldingen zijn schermafdrukken van deze website.

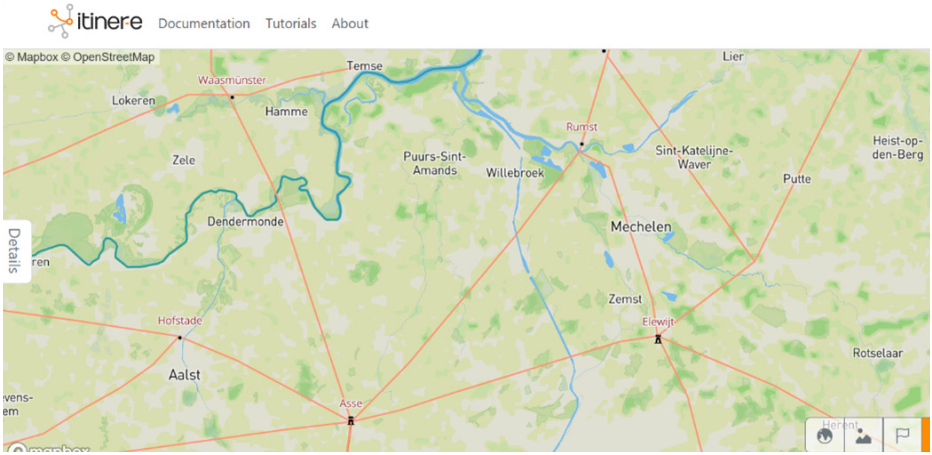

We merken dat Elewijt op een kruispunt van landwegen ligt en Rumst uiteraard op een kruispunt van waterwegen (Dijle, Nete, Rupel). Er loopt een belangrijke weg van Asse naar Rumst, maar ook een van Elewijt naar Rumst. Beide wegen komen samen aan het Tongske. De weg van Elewijt naar Rumst buigt ter hoogte van de Spildoornvijver in Walem af naar Rumst.

Een waarschuwing is zeker op zijn plaats. De resultaten van de studie komen met een grote mate van onzekerheid. Het kan dus best dat nieuwe vondsten, inzichten en modellen tot andere bevindingen leiden.

In tegenstelling tot wat sommige Walemnaars denken, is er vandaag geen enkele aanduiding die doet vermoeden dat de huidige Koning Albertstraat op het tracé van een Romeinse weg ligt. Wel is het zo dat de Koning Albertstraat deel uitmaakt van een aloude verbindingsweg tussen Brussel en Antwerpen. Meer hierover kan je vinden in *Viabundus 2*, ook een digitale atlas van de wegen in onze regionen tussen 1350 en 1650.

CONTACT WALEMMAKERS

info@walemmakers.be

www.walemmakers.be

Walemmakers, Oude Baan 80B, 2800 Walem

0494 62 22 42 (Frans Rymenams)

Of loop eens langs bij je **Buurtmaker**!

v.u.: Frans Rymenams, Oude Baan 80B, 2800 Walem